

TRATAMENT ÎMPOTRIVA REVOLTEI

CLAUDIU SOARE

TRATAMENT
împotriva revoltei

roman

 HUMANITAS
BUCUREȘTI

Redactor: Silviu Nicolae
Coperta: Ioana Nedelcu
Tehnoredactor: Manuela Măxineanu
DTP: Emilia Ionașcu, Carmen Petrescu

Tipărit la Artprint

© HUMANITAS, 2014

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României
SOARE, CLAUDIU
Tratament împotriva revoltei / Claudiu Soare. – București:
Humanitas, 2014
ISBN 978-973-50-4425-1
821.135.1-31

EDITURA HUMANITAS
Piața Presei Libere 1, 013701 București, România
rel. 021/408 83 50, fax 021/408 83 51
www.humanitas.ro

Comenzi online: www.libhumanitas.ro
Comenzi prin e-mail: vanzari@libhumanitas.ro
Comenzi telefonice: 021 311 23 30 / 0372 189 509

Fui. Non sum. Et non curo.

PARTEA ÎNTÂI

Pietrele râului cu ape murdare

Cireșii refuzau să înflorească, de silă. Iarba, puțină, rășărea murdară, îngrozită că o vor călca în picioare oamenii în joc, care alergau înfomețați după primăvară – dar primăvara nu își va arăta pentru ei decât hoitul mumificat, iar lor nu le va rămâne decât să o jupoaie și să își facă din pielea ei rece alte cojoace, pentru iarna viitoare, fiindcă de înfipt dinții în carnea ei fragedă nici nu putea fi vorba în anul acela, 1985.

Primăvara e anotimpul săracilor, îmi spuneam, e anotimpul pervers care ascunde abundența ce va să vină în vară, iar nedreptatea va fi întotdeauna amplificată de abundența naturii, așa cum săracul va fi întotdeauna bogat în viitor, are atâta viitor în sărăcie că nu ține sub nici o formă să fie etern.

Așa că în anul acela primăvara se răzvrătea împotriva partidului, se considera inutilă, precum neputința care striga în pieptul oamenilor. „Nu deschideți gura, blocurile cenușii, pline de cadavrele mele visătoare, parcurile cenușii, pline de copiii mei clorotici, orașele mele, ca niște

limuzine ale leprozeriei, mă vor transforma în deznădejde.“ 1985 părea un tablou în transă, cu bărbați îmbrăcați în tradiționali pantalonii evazați, demodați, purtați la nuntă pentru eleganță, pentru entuziasmul aperitivului și cu iluzia seducției, părea un album fotografic cu femei în fustă de stofă gri, care ar fi putut arunca în extaz universul bigotelor, femei necesare apocalipsei și activiștilor care colcăiau prin comunism ca pe corabia nebunilor. Era ca și cum lumea începea după 1984 cu lumea descrisă în acel roman al oamenilor spânzurând în gol.

Ochii lui albaștri însă nu vedeau Buzăul purtându-și „alendeloanele“ ca pe fracuri, și nu auzea oamenii murmurând simfonia confuziei de dinainte de a fi om, prin cârciumi, în fabrici sau la cozi, cu ipocrizia lașului care în pat se visează pe Everest. S-ar fi îndrăgostit, asta ar fi făcut, s-ar fi lăsat purtat de această libertate îngăduită cu mărinimie de partid – în fond ce altceva să fi căutat înaintea căderii în viitor, în viitorul acela... Visând la iubire, cireșii i se păreau înfloriți pe Strada Independenței, primăvara i se părea că ar veni de la tropice, fără să știe că tropicele nu există decât în romanele lui Henry Miller. Vasile Moare avea însă un nume frumos și se născuse în primăvară, la Buzău.

„Dacă te-ai îndrăgostit, i-ar fi spus Alexandru, taică-său, fii atent cum îți construiești continentul. Nu te arunca să faci din el un paradis, cum au vrut să facă derbedeiiăștia de comuniști din țara asta. Femeile nu cunosc paradisul decât în brațele bărbatului. Dacă te-ai îndrăgostit, înseamnă că ai început să te antrenezi pentru înfrângere.“

Dar nu i-a spus nimic din toate astea, mai întâi pentru că era învățat cu discreția și cu disciplina, cele două for-

mule de eșec civilizate ale omului contemporan, și apoi... epoca, deși sentimentală, cultiva mândria masculină, care venea din manualele de istorie și din exemplul conducătorului: Ceaușescu nu se îndrăgostise, la vremea lui, își luase doar o tovarășă de luptă.

Iar Vasile a înțeles repede că taică-său nu avea de ce să îi spună lui toate lucrurile astea, și că tânăra Violeta îl prefera pe Matei, care purta mustață, mergea apăsător spre Liceul Agricol și locuia la casă.

Absurd însă nu era faptul că în acel început de viață neînsemnată dragostea i s-ar fi arătat într-o pripită bătaie de pleoapă ca să dispară imediat, lăsându-l perplex. Și mai absurdă era înverșunarea care se trezise în el și pe care el *nu* o putea exprima, fiindcă se simțea străin de cuvânt, abia ieșit din pubertate, „cu trup de leu și cu minte de fluturaș“, cum ar fi zis Léon Bloy.

Nimic nu justifică eșecul primei iubiri, și nici consecințele pe care le trezește această înfrângere. În fond, îmi zic adesea, toți își primesc în adolescență mica „revelație“, dacă nu vocația, cei mai mulți însă o refuză – iar Societatea Socialistă Multilateral Dezvoltată, în care să exiști presupunea exact disprețul acestui refuz, nu își chema la sân decât troglodiiți apti să o construiască; și cu toții am fi construit-o, dacă ni s-ar fi dat voie să o părăsim și să lăsăm totul în seama naturii...

Când însă cuvintele te cuprind cu extazul primelor deliruri, știi dintr-odată că dragostea îți va fi dată prin mila cuvântului.

Cuvântul însă nu poate nimic în fața femeii care îl iubește pe *altul*, i-aș fi șoptit la ureche; dar știu că nu m-ar

fi auzit, se înverșuna să creadă că la început de viață omul este încă pur, curat, și că nu se poate minți pe sine pentru nimic altceva în afara *acelorași* săruturi și a *acelorași* mângâieri, în *același* peisaj de primăvară absent. Nu reușise, nu știuse, nu putuse (dar ce anume îl sugruma?) să îi spună nimic din ce adunase în inimă cu ingratitudea neputinciosului, nici un reproș, nici o rugămintă, nici măcar o glumă, una măcar, vulgară, cum îi plăcea ei... Prea multe gânduri pentru atât de puține cuvinte. Intrase în viața adultă, care, desigur, începe cu dragostea, pe ușa pe care ești dat afară, de altceva nu era în stare.

Iar viața părea că închide și deschide aceeași ușă care dă spre nicăieri, urmându-și drumul către împlinirea mizeriei socialiste. Copiii se nășteau frumoși, însă pe măsură ce înaintau în vârstă trăsăturile li se contorsionau, se împleteau în chipuri boțite, cu expresivitate involuntară, de iobagi resemnați, de proletari uitați în grimasă, în lectura documentelor partidului, din care nu înțelegeau decât sugestia vicleniei, a delațiunii pentru o bucată de salam savurată pe ascuns. Adolescenții *păreau* frumoși, erau însă obraznici precum macacii care ar șantaja celelalte specii de mamifere pentru că într-o zi s-ar fi zvonit că vor fi oameni, că vor fi *nevoiți* să fie oameni. Iar oamenii, adulții, îi inițiau în arta de a fi jigodie, șarpe uns cu toate alifiile, fiindcă asta învățaseră ei din socialismul științific, că legile lui Darwin sunt înscrise în comportamentul individului, care, dacă nu îl îngenunchează pe celălalt, va bate pas de defilare până la moarte, adică va fi un nimeni, un biet vecin de bloc care se întoarce afumat de la cârciumă...

„Am ratat prima iubire pentru că nu am avut cuvinte să o rostesc“ și-a spus Vasile – și asta îl va urmări până târziu, când de prea multe cuvinte răul va purta cu el conversații sofisticate. Maria, maică-sa, continua să îl pieptene astfel încât „să i se vadă“ fruntea, pe care ea o credea înaltă, înaltă... Dar toate sfaturile ei pline de bun-simț nu reușeau să împiedice mingea de foc a înverșunării să îl cuprindă cu gesturi lascive, să i se facă armură grea, asasină. Primăvara căpăta agresivitatea veninoasă a vampirului.

Degeaba îl vedeam intrând de două-trei ori pe săptămână în Biblioteca Județeană și privind lacom rafturile pline de autorii glorioși ai regimului. Pentru că nu avea cine să îl călăuzească, a început cu Alboiu, apoi l-a luat pe Ion Gheorghe, a continuat cu Păunescu și cu Dinescu, pe Spinoza l-a abandonat repede, considerându-l prea sumbru, a trecut apoi la Camil Petrescu, la Somerset Maugham (*Geniul și zeița*, din păcate) și aiudoma s-a oprit la Nichita Stănescu, la Nietzsche (degeaba), la Marin Preda... Fiara acestei obsesii *trebuia* să se exprime.

Degeaba o disprețuia pe Violeta, fiindcă oricum cuvintele *lui* nu puteau nimic în preajma ei – iar tânăra îl privea ca pe un extraterestru: felul lui de a-i vorbi se schimbuse, devenise ironic, sarcastic, făcea paradă de o cultură sibi-linică, îi arăta el la ce călătorie dăduse ea cu piciorul refuzându-l... Zâmbeam. Cuvintele orbitau haotic în mintea lui, îi dădeau surogatul de luciditate fără de care nimeni nu s-ar putea crede ceva, cineva. La Biblioteca Județeană făcea însă gură de iluminat; turuia fără ca bibliotecarele

să înțeleagă ceva – ele, care stăteau toată ziua și croșetau în mijlocul cărților, ca într-o cavernă cu obiecte de lux pe care nu dădeau doi bani.

Acasă, ai lui îl urmăreau cu discreție, alarmați să îl știe scriind seara până spre miezul nopții, umplând pagini întregi cu deliruri izvorâte ca dintr-o memorie incontrollabilă, de parcă tot neamul lui trecut, de iobagi de pe moșia Bălăceanului, i-ar fi dictat la ureche... Îl vedeau melancolic, singur, ignorându-și prietenii, îl auzeau vorbind de unul singur, ceva se rupsesse în el, între ei se ridicase zidul discursurilor lui din care nu înțelegeau ce anume avea să îl salveze ori să îl nenorocească. „Asta ar trebui să te facă om, nu să te smintească“, i-ar fi spus taică-său, Alexandru. Se temea însă, începuseră să se certe, dar nu pe considerente freudiene, cum am putea crede; cuvintele îi deschiseseră lui Vasile o ușă pe care putea pași în gol fără să cadă, și astfel un curaj cu totul nou i se înfierbânta în făptură, necunoscut lui până atunci – dar și partidul tot de cuvinte se folosea ca să năucească un popor de mocofani, care, în mintea lui, își băteau joc de cuvinte, de asta nu erau în stare să se răzvrătească.

Sigur, nici el nu era în stare să se ridice împotriva aberației comuniste, viitorul îi apărea mult prea complicat de literatură, care la vremea aceea pe mulți îi tâmpea, așa cum îi tâmpește astăzi televizorul pe săracii cu duhul. Și pentru că nici dragostea nu îi umflase pânzele deocamdată, refuza să se mai spele, își lăsase părul să i se adune măciucă în vârful capului, arăta ca un cioban fugit la oraș, se integra, cu alte cuvinte, în peisaj, devenise un cetățean ca oricare altul al orașului Buzău, purtându-și cojocul cu

scârbă în plină luna lui mai, ca toți locuitorii demni ai Buzăului, care uitaseră că, de milă, primăvara se făcuse portocalie sub soarele clement.

Alexandru refuza să mai iasă cu el pe stradă, îl scotea din minți atitudinea fiului, nu-i poți jigni pe ceilalți pentru neputințele tale, nu-i poți compromite...

— Ce naiba, scoate și tu mâinile alea din buzunare, i-a spus într-o zi când au fost nevoiți să meargă împreună la piață, parcă ești nebun. Să-ți fi șters și tu pantofii ăia, sunt plini de noroi... Și ce dacă e noroi peste tot, mă faci de râs pe stradă.

— Nu e noroi, i-a răspuns Vasile, e balega urbanizării...

— Mai du-te-n... l-a apostrofat cu dezgust taică-său. Ce vrei să fie, frișcă?

Asta l-a amuzat pe Vasile și a rânjit. Alexandru a interpretat însă rictusul fiului ca pe o ofensă, la urma urmei putea să fie și căcat pe jos...

— Important e să mergi drept prin căcat, să-ți arăți demnitatea.

— Ce demnitate mai ai când te plimbi prin căcat? i-a întors-o Vasile. Vrei să seduci pe cineva de te îmbraci frumos și te bărbierești și pozezi, mergând prin căcat?

— Lasă-mă dracului cu filozofia asta a ta! a izbucnit Alexandru. Uite-te la tine! Arăți ca un țigan, ca un boschetar! Du-te de-aiace! Mergi pe trotuarul celălalt! Hai, pleacă de lângă mine!

— De ce? l-a întrebat candid Vasile.

— Ieși afară!

„Afară, unde?“ s-a întrebat odată ajuns pe trotuarul celălalt, între alții poate ca el, care căutau și ei o ieșire. Va merge toată viața „pe trotuarul celălalt“, și-a zis, va

merge cu spatele, fără să știe dacă ceilalți vin sau pleacă din viața asta, iar la un moment dat se va opri și se va lăsa să cadă, cu gândul secret că două brațe îl vor sprijini și că nu își va sfărâma tărtăcuța cea plină de cuvinte; va fi nevoie însă de două brațe puternice, și nu de mâinile suave ca raza de soare, la care încă visa; pentru a te odihni în căldura lor, va trebui să mergi cu fața...

Cuprins

PARTEA ÎNTÂI

Pietrele râului cu ape murdare

1.....	9
2.....	17
3.....	24
4.....	33
5.....	40
6.....	49
7.....	58
8.....	75

PARTEA A DOUA

Viitorul depinde de o singură clipă

1.....	83
2.....	92
3.....	99
4.....	107
5.....	116
6.....	121
7.....	129
8.....	138
9.....	142
10.....	147